

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Cesar in Dunajčanje.

Z Dunaja 15. dec. [Izv. dop.]

Veliko blamažo je doživel dunajski občinski zbor. Judovski listi so bili na enkrat zaglasi glas, da je cesarjevič Rudolf svojo hišno in drugo opravo dal narediti v Parizu. Mestni odbor dunajski je tem judovskim kričalcem na limanice šel in tako brez takten bil, da je po posebnej komisiji dal preiskati, kje je cesarjevič naročil hišno opravo. Komisija je hodila in preiskavala ter pozvedavala od fabrikanta do fabrikanta in končno našla, da so judje bili grdo laž raztrosili in da se skoraj brez izjeme vse za cesarjeviča naročeno blago na Dunaji in v Pragi pri domačih obrtnikih izdeluje. Komisija, na čelu jej znani povitezeni jud Wiener, je včeraj poročala v mestnem odboru in nasvetovala, da se to izvestje „z radostjo“ na znanje vzame. Mestni odbornik in državni poslanec jud Mautner pa je tako nesramen bil, da se je spodtikal nad besedo „z radostjo“. V tem hipu dobi župan pismo od ministerskega predsednika grofa Taaffeja, v katerem ministerski predsednik naznanja dunajskemu županu, da cesar vsled onega „pozvedavanja“ ne mara nameravanega slavnostnega plesa v dunajski operi na čast poroke cesarjevičeve, ampak reče, da se naj stroški za ta ples, ki bi znašali 40.000 gl., obrnejo v prid ubogim na Dunaji, cesar s cesarico in cesarjevičem pa tudi 40.000 gl. v ta namen daruje.

Kakor bomba je padlo to pismo v dunajski mestni zbor, ki je izprevidel, da je njegovo postopanje v tej zadevi bilo prav brez taktno, neumno. Morda se vendar počasi tudi Dunajčanom oči odpró, kam jih tira judovsko-nemško-liberalna klika, pravi tu vsak

pošten človek in cela stvar vzbuja po Dunaji neizmerno senzacijo.

Zdaj izprevidejo vsi nejudovski Dunajčanje, da je bilo vendar le več kot grdó, da se na judovsk predlog predrzne dunajski „gemeinderat“ iz svoje srede nekaj špiceljnov ali volunov imenovati, ki šnofajo in preiskujejo, kje je cesarjev sin kupil stolce in postelje zá-se in za svojo nevesto! Vendar vsak privaten človek gre kupiti, kar mu treba, kamor hoče, in vsak človek si bo uže prepovedal, da se mu kdo drzne za petami laziti in vohati, v katero štacuno pojde! To čuti vsakdo, le dunajsko nemško liberalno časopisje in dunajsk „gemeinderat“ ne!

Dunajčana je treba poznati, da se vé, kak mogočen vtis je pismo cesarjevo na prebivalstvo naredilo. Nevolja na judovsko novinarstvo in na občinski mestni odbor je denes tako občna, da celo tisti, ki so prej hujskati pomagali zoper dvor, zdaj le pravijo: predalec se je šlo, nelepó je bilo, mesto je blamirano pred celo državo in v vnanjem svetu. In res je blamirano! Nobeno mesto v državi néma od cesarskega dvora toliko dobička, kakor ravno Dunaj, in to mesto se obnaša tako nedostojno!

Jedno se pa lahko konstatira: z blamažo dunajsko je blamirana in v višjih krogih diskreditirana tudi nemško-liberalna ali ustavoverná stranka, kajti vse nje javno novinarstvo je enoglasno do zdaj odobravaló te dunajske škandale kot „mannes-muth“ in tako dalje.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 15. dec. [Izv. dop.]

Kako jezna in zagrizena je nemško-liberalna stranka, da tako dolgo ne more spet

priti do gospodstva, kaže se ob vsakej priliki. Jeza pa oslepi človeka, in stranka, ki se iz same strasti poslužuje orožja, kakeršnega se zdaj nemško-liberalci, le pomaga utrditi pozicije tistih, katere hoče podreti. Predestinirani finančni minister Plener, vsaj po njegovih mislih, kateri je znan kot fiskalist, ki bi poslednji krajcar iz žepa potegnil davkoplačevalcem, toči krokodilove solze o pretečih višjih davkih in hujska kmeta na meščane in narobe. Avtonomisti so vselej dovolili in sicer brez posebne debate trimesečni provizorij, Hrbsti in Plenerji pa tako daleč segajo, da nečejó privoliti trimesečnega budgeta, kar je neobhodno potrebno, da državni mehanizem redno naprej teče. Poročevalec grof Clam Martinč je prav dobro risal postopanje te stranke, katero ne vodijo več državni obziri, ampak samo slepa strankarska strast. Večini pa je tako divjanje nemških liberalcev le na korist, ker s tem liberalci rušijo sami svojo stranko, kajti mnogo je mirno-mislečih tudi na levi, kateri se bodo ustavljali hoditi po potu skrajne levice. In uže pri dveh glasovanjih se je močno rušila manjšina. Isterski poslanci so glasovali z večino, glasovanju odtegnilo se je več pospancev, mej njimi dr. Pajer iz Gorice, Švegelj itd.

Številke poimenskega glasovanja 183 proti 146 jasno govoré, kajti levica je vse svoje poslance na Dunaj poklicala ter jih rotila, da morajo po klubovih sklepah glasovati in vendar ta rezultat! De Pretis je bil uže tukaj, pa ga nij bilo k seji. Vlada, to je avtonomistični del vlade se je močno utrdil in sme mirno gledati v prihodnost.

Plenerja hvalijo denes nekatere dunajske liberalne novine, da se je — poboljšal,

Listek.

Ian Kollár,

otec vzajemnosti slavjanske.

(Dalje.)

Adam Mickiewicz, prvi poljski in jeden največjih slavjanskih pesnikov, rekel je v svojem govoru 27. decembra 1842 v College de France v Parizu o Kolláru mej ostalim: „Jako teško in sedanjemu svetu je celo nemogoče razumeti, kar se v Kollárovih poezijah nahaja veličanstvenega in pesniškega. Zelo so se mnogi trudili njegova dela v literarnem obziru razjasniti. Ostro so jih jedni grajali, drugi zopet silno povzdigovali in hvalili, akopram Kollárovega duha zapopasti nijso mogli.“

In v istini, Kollárova „Slávy Dcera“ je veličanstveno delo. Pesnik zanosi se kmalu z najžarkejo ljubavjo do svoje Mine. Ta ljubav v sredi nesreč blagimi žarki še zablistujejoča

teši ga, kadar se ozira na svoje po Nemcih in Magjarih tlačene sobrate. V silnej dušnej boli izvablja iz dna srca tako mile in ginljive glasove, da mora samo še jedna stopnja biti do najžalostnejše godbe. Za tem, kadar se spominja minolih časov, opevajoč slavne čine davnih junakov slavjanskih, ali pak gleda v bodočnost, nadejajoč se zopetne moči in časti slavjanske, tedaj mu je pesen silna, krepka, srčna. V idealih, goreče ljubavi nadahnenih barvah riše nam tu slavjanski narod v celotnem obrazu, a pronaša včasih smeje misli o vsemkolikem Slavjanstvu. — Zares, ti glasovi učé Slavjana, kaj je ljubav sorodnih bratov, kaj je ljubav domovine.

V jednom sonetu n. pr. kaže nam pesnik, da tri žalostne dni vsako leto praznuje z jokom in postom: prvi je nesrečni Vidov dan, na katerem so Srbi na Kosovem polju izgubili svojo svobodo; drugi je, ko so Čehi na Belej gori bili potolčeni; a tretji oni, o katerem se je

bila bitka pri Macievicah in je Poljak Kosciuszko ranjen (baje) s konja padši vzkliknil: „Koniec Polski!“ (III., 356.) (Te besede pesnikove nijso prazna pesniška misel; Kollár se je v resnici solzil, kadar je govoril o nesreči Čehov, Poljakov in Srbov — kakor svedoči Mickiewicz l. c.) Žalostno oplakuje osodo cellega slavjanskega naroda: „Bože! Bože! kateri dobro menil vselej z narodi sè vsemi; ah, al' nikdo uže nij na zemlji, kateri bi Slavjanom pravico činil? . . . O ti sodnik nad sodniki! prosim, kaj nek tak je narod moj pregrešil? Krivda se mu, vel'ka krivda dela“ (III., 290) — kateri stih: „Krivda se mu, velka krivda dèje“, postal je pod Karpati prislovica. — In pesnik vpraša Boga: Kdo je bolj kriv in kdo bolj greši, ali oni, kateri trpi, ali oni, kateri je trpljenja kriv? kajti nek krivec mora biti, kjer je tako občno in veliko trpljenje.

„Nazivajo vas golobe — (Turki Slavjane tako imenujejo) — kliče Slavjanom — zakaj

ker je očital zdanjej vladi, da ne zna ščediti in ker je kritikoval finančnega ministra name-ravana sredstva za odpravljanje deficita. Plen-er je pri debati o dovolitvi pobiranja davkov za tri mesece napadal osrednji odbor za zem-ljiški davek in očital vladi, da nema ni finan-čnega ni gospodarskega programa, niti ne po-litičnega. Nadalje omenja Plener ministerske jezikovne naredbe za Češko ter pravi, da so Nemci jako občutljivi, kajti oni da varujejo dvoje: svojo dragoceno narodnost in celo-kupnost Avstrije. Če pa vidijo Nemci, da ho-čejo Avstrijo voditi zdaj oni, ki jo hočejo raz-deliti mej manjše narodnosti, potlej nij čuda, če se v Nemcih zoper tako početje upre pa-trijotična navdušenost. Ta upor je pa še le pričel se, „pazite, kako se bode v prihodnje razvil!“ Nikjer na celem svetu ne potrebuje kaka država bolj stalnosti svojih notranjih raz-mer nego Avstrija. Gotovo nij brez pomena, da se ravno zdaj tudi na Magjarskem sčuje na Nemce in na c. kr. armado, jedino zastopnico skupne države. Ako upajo magjarski radikanci, da bode grof Taaffe tukaj uničil s pomočjo svojih federalistiških prijateljev nemške cen-traliste, potem se vzdigujejo njih upanja, za-htevajo svojo magjarsko armado, proganjajo Nemce ter hočejo vso to državo razkosati v njene dele. Tako daleč bode prišlo. Posledica vsega tega bode razpad Avstrije, ker bodo Nemci čedalje bolj nezadovoljni.

Finančni minister Dunajevski je po-tem poprijel besedo in pobijal liberalne pred-govornike. Dejal je, da odkar je on minister, da nij ni jeden trenotek dvomil, da ga levica ne bo podpirala. Osupnilo me je pa, pravi, da se je pričela debata pri obravnavanju tega za-časnega zakona, čegar zadržaj uže zanj govori, posebno, ker nij zdanji finančni minister iz-mislil si tacega sredstva, nego so ga rabili njegovi predniki in za katero je prej tudi opo-zicija zmirom glasovala. Ako pa denašnja opo-zicija drugače postopa, naj se mi tudi odpusti, ako omenjam tukaj javno, kar meni vlada o takem postopanju sè svojega stališča.

Jaz ne razumem, kako da se more vladi očitati, da sama ne dela strank! Saj vlada ne dela strank, nego se morajo stranke ob zdravem razvoji ljudstva osnovati iz ljudstva. Ker je pa neki govornik (Scharschmied) dotikal se tudi osebnosti očitajoč vladi, da je jednega uradnika dejala na višjo službo, drugega pa prestavila, nehčem mu jemati pravice kritiko-vati, a odločno moram odbiti, da bi se ono prestavljanje zgodilo bilo iz kako namere, in

še odločnije moram naglasiti pravico vlade v dosti ozkih mejah, katere je zaznamovala ustava avstrijske eksekutivi. To je moje osobno prepričanje in jaz še enkrat ponavljam, da hočem po najboljši volji in moči rabiti to pravico eksekutive,

Vladi se tudi očita, da je z večino ne-prenehoma v dotiki. Temu bi se lahko odgo-vorilo, da vlada vendar nij tako naivna, da bi zanemarjala svoje prijatelje pa služila njihovim nasprotnikom. Zagotoviti pa morem, da kljubu nepretrganim prizadevanjem, razpor se-jati mej vlado in strankami, je vlada za trdno sklenila dalje korakati na poti pravice za vse, pravice za vse na-rode te velike države. (Živo odobrava-nje. Na desnej klici: zemljiški davek.) Tudi o zemljiškem davku bodem govoril. Zdaj pa na-daljujem. Kljubu vseh napadov na vlado ostane vendar ona prepričana, da najhujše nasproto-vanje posamnih poslancev ne daje nobenej vladi pravice da bi dala posledice čutiti v upravi volilcem onih poslancev. Vlada je zmotljiva kakor vsak človek, vedoma pa bode gotovo pravična. Zgodovini avstrijske pa prep-uščam, naj ona razsodi, ali je bilo zmirom tako. (Živo odobranje na desnej.)

Gledé zemljiškega davka moram opomniti, da njsta zdanja vlada niti zdanji finančni minister komisije za zemljiški davek vsled zakona od l. 1869 osnovala kot avtonomno komisijo niti ne določila, da ima tej komisiji predsedovati finančni minister ali njegov za-stopnik. Kaj naj bi se pa mislilo o članovih centralne komisije, ko bi se pritrdilo, da če se spremeni predsedstvo, se tudi spremenijo nazori udov? Kdo pa je izvolil te članove? Ta zbornica in gospodska. Prosim tedaj, naj se spoštuje ta avtonomna komisija in naj se čaka, da bode delo izvršilo.

A kaj je smoter tej debati? Da se do-kaže, da zdanja manjšina, kakor se je jeden gospodov izrazil, nikdar ne bode mislila na sporazumljenje. No, o bodočnosti bi jaz ne sodil prehitro; a jaz pustim to; to nij nič drugega nego udvornost, in jaz verujem, da se zdanja manjšina nehče z vlado sprijazniti in da zbog tega ne more dovoliti pobiranja davkov za tri mesece. Kaj pa se hoče s tem praktično doseči od vlade? Ko bi bila po njenih pojmihi to tudi najustavovernejša vlada, ali naj bi zato morala odstopiti? Ne verjamem tega.

Poslanec Menger spominja vlado, kaj da se je vse vršilo pri volitvah v zgorenjeavstrij-

skem velikem posestvu, ter se je pritoževal, da je vlada pustila, da je ljudski shod v du-najskem koloseumu imenoval ustavoverske grūn-darje tatove in roparje.

Poročevalec grof Henrik Clam-Martinic je naglasil, da je prejšnja manjšina državnega zbora za take predloge iz državnih ozirov zmi-rom glasovala in tudi denes bode desna stranka, ne ozirajoč se na zaupno vprašanje, glasovala iz državnih uzrokov za vladno pred-logo. Sicer naj se pa pomisli, je-li sporazum-ljenje in složno delovanje na parlamentnih tleh mogoče, če se bojuje tako do skrajne meje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. decembra.

O zadevi **cesarjevičeve** ženitve in znanej kruhoborske židovske agitaciji piše uradna „Wiener Abendpost“: Zdaj uže vse no-vine soglasno pišejo, da je bilo jako brez-taktno, da se je o predstoječi rodbinske slovesnosti v cesarjevi hiši govorilo tako, da je povsod naredilo najneprijetniši vtis. Še celo one novine, ki so še prav do zadnjega tre-notka stale na skrajnem stališču, denes obža-lujejo nekatera dogodjaja v dunajskem me-stnem zboru, tičočja se te zadeve.

Legitimacijski odsek državnega zbora je volitve treh poslancev iz **zgorenje-av-strijskega** velikega posestva s 14 glasovi zoper 8 glasov potrdil.

Budgetni odsek je za grajenje železnice po **Bosenski** dolini dovolil kot največjo svoto 3.821.000 gld.

Vnanje države.

Iz **Bukarešta** se javlja, da je napa-dovalec Bratianov uradnik v finančnem mi-nisterstvu. Napadel ga je baje v ukazu necega skrivnega odbora. Bratianu je nedavno od te tajne družbe dobil pismo, da je na smrt ob-sojen. Bratianu se uže boljši čuti. Senat in zbornica poslancev sta odposlala deputaciji do ministra, da mu čestitata na rešitvi.

Angleško ministerstvo je imelo vče-raj zopet posvetovanje pod predsedstvom kra-ljice angleške zarad Irske.

Ruska „Agence“ potrjuje, da je **kitaj-sko-rusko** vprašanje na mirno stran za-suknilo se.

Iz **Berlina** se telegrafuje zanimiva vest, da nemški protestantovski konservativci sku-šajo Bismarka pregovoriti, naj bi odpravil občno volilno pravico.

„Osservatore Romano“ poroča, da je **papež** o priliki, ko je imenoval patrijarha Hassuna kardinalom, omenjal znamenj, ki kaže na to, da se bodo orijentni kristijani kmalu vrnili v naročje rimske cerkve. Pritoževal se je o zdanjem položnji cerkve, ki se mora zmirom za svojo svobodo, pravico in dostojan-

se ne porazumete, zakaj se ne ljubite tako mej soboj, kakor golobi? . . . Slavjani! raz-komadani narod! združi svoje moči! Slavjani, preljudnati narod! tvoje temotno življenje je huje od smrti!“

Slavjanski narod zdi se Kolláru kakor potok, kateri počasi, vendar krepko k svojemu cilju teče; ako se mu pa bregovi in hribi na pot stavijo, obrne se v ravnine, jih jako oro-doviti in s tihim pozdravom naprej teče, mej tem, ko se drugi narodi podobni deročim hudo-urnikom, kateri po mnogem hrupu in šundru puste razvaline in siromaštva za soboj puščajo. (III., 271.) — Na drugem kraju zopet govori: „Oj, da so razna slavjanska plemena kot zlato, srebro, železo! Od njih bi zlit kip: Rusi bi bili glava, Poljaki prsi, Čehi roke, Srbi noge in ostali manji rodovi: Slovenci, Lužiški Srbi, Hrvati in Slovaki bili bi obleka in ščit. Pred takim velikanom — malikom morala bi pokle-kovati vsa Evropa“. (III., 273.) A še peva:

„Kaj od nas Slavjanov bode v sto letih? Kaj bode od cele Evrope? Slavski život, podoben potopu, razširi povsod meje svojih korakov; a ta jezik, kateri so Nemcev krivi pojmi imeli za jezik sužnjev, odzivati se ima pod stropi palač in v ustih samih sovražnikov. Vede (zna-nosti) potekó po slavskem žlebu; kraj, običaj in spev ljudstva našega bode mogočen nad Seino in Labo“.

Cena tega pesmotvora ne obstoji v nje-govej dovršenosti, temveč pglavitno v velikem pokretu, ki ga je izvel v narodu češkem. Do-sedanji pesniki, ne izvezemajoč niti najizvrstnej-h, pevali so o povsem nedolžnih stvarih; a kadar so se odvažili na kaj višjega, slavljali so samo veliko minolost svojega naroda. Kollár, videč v svojej misli vsa slavjanska plemena v jedno veliko celost spojena, obrnil je prvi oči v bodočnost, predstavljajoč jo v veličanstvenih slikah in vzpodbujajoč smelimi besedami na vzvišene čine.

Kar se tiče **pesniške** umetnosti „Slávy Dcere“, o tem govori se v „Jahrb. f. sl. L., K. u. W.“ 1846. str. 314: „Während nur in den beiden ersten Abtheilungen (jaz bi rekel v prvih treh) die Poesie ein Hauptmerk unseres Dichters ist, zeigt er in den drei übrigen (resp. v dveh) Theilen sich vielmehr gezwun-gen, mehr auf das Historische, auf die Dar-stellung politischer Ideen und Tendenzen hin-zuweisen, während die Poesie nur in der Auf-fassung eben jener historischen Ereignisse, jener Ideen über die slawische Zukunft und im Zusammenschmelzen derselben zu bestimmten dichterischen Gestalten sich geltend macht. Und diesen verschiedenen Charakter der Dichtung darf man nicht verkennen, wenn man gerecht und vollständig den Werth, den Geist und die Erhabenheit der Tochter Slava's be-urtheilen will.“

(Dalje prih.)

stvo bojevati s predrznostjo, s katero se napada katoliško vero ter njene in institucije. Narodom se nalagajo na kvar vere krivične postave.

Nadalje se iz Rima poroča, da je izdal papež okrožno pismo na škofe, v katerem se pritožuje o krivicah, ki se godé trem duhovskim družbam za podučevanje narodov, mej temi Lyonske družbi za razširjenje vere, toži, da se stari ali umrli misijonarji ne morejo nadomestiti z mladimi, ker morajo seminaristi služiti vojake ter kliče škofom, naj mislijo, kako bi se to odpravilo.

Dopisi.

Iz Griž pri Žavcu 15. dec. [Izv. dop.] Občinski odbor Griški je v svojej seji 15. t. m. vnovič enoglasno sklenil slovensko uradovanje pri občini in ta sklep c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celji s prošnjo naznanil, da naj občini Grižkej le slovenske dopise pošilja.

Prišle so tudi na občino nemške tiskovine za ljudsko štetje ali občni popis ljudi. Te nemške tiskovine se bodo na c. kr. okrajno glavarstvo s prošnjo nazaj poslale, da se naj slovenske tiskovine pošljejo k nam.

Tudi se poprosi, da se bodo državne postave slovensko pošiljale.

Domačemu našemu jeziku ne bode prejel veljave, dokler ne bomo Slovenci sami terjali jo.

Izpod Nanosa 12. dec. [Izv. dop.] Prevara, katero je našej okolici in drugim učinil oni imenitni slepar Abendroth pred dvema letoma, nij in nemore biti pozabljena. To pa nij nikakor čudno; kajti nasledki tega sleparskega čina so in ostanejo, posebno za nekatere uboge gospodarje, kateri so bili prevarjeni, jako jako občutljivi ter pogubonosni. Kljub temu, da nam je drž. posl. Obreza blagovoljno nekoliko pojasnil o tej stvari v svojej knjižici „svojim volilcem“, je večina gori omenjenih čedalje bolj nejevolna, ter čudi se, kako da je vendar mogoče, da se jednakej v nebo vpijočej slepariji v Avstriji do konca priti ne more; račun te je tako dolg, da še nihče menda ne ve kako, ali oni od davkov je pa vendar le krajši, koliko gospodarjev bilo je v tem času iz svojega prognanih!

Pač lahko razumljivo, kako da ta stvar še vedno na dan sili; kajti svota, za katero nas je Abendroth osleparil, nij pač malenkost pa tudi broj prevarjenih nij majhen.

Zopet smo primorani prositi, naj se vendar enkrat na jeden ali drugi način ta gordički voz razmota, če uže drugači ne gre, naj se ga preseče! Zaradi tega „rokovice“ popolnem preč ter odločno postopati, da se bode vendar enkrat do konca prišlo, naj uže stvar dobro ali slabo izpade. Če bomo mi in naši zastopniki pri prilikah, ko gre za našo pravico, se preveč „rokovic“ posluževali, bomo mi morali bosi, ne samo brez „nogovic“, ampak celo brez črevljev ali čizem hoditi. Torej le „rokovice“ doli! Hinko.

Z Gorenjskega 13. dec. [Izv. dop.] Na polju izdelovanja cerkvenih orgel ima gospod Zupan ml. v Kropi zopet nov uspeh pokazati. Za cerkev v Jelšanah je izdelal nove orglje z 11 registri s pri nas na Kranjskem še ne vdomačenem „kegelladen sistemom“. Ljubljanske stolne cerkve pevovodja g. Foerster je o teh novih orgljah dal jako pohvalno izjavo. On pravi, da je to delo povse solidno, da imajo orglje veličasten glas in se na njih na manualu in pedalu prav lahko igra, kar je ravno prednost gori navedenega sistema. Kljub temu, da so orglje izvrstno izdelane, vendar

so jako po ceni ter da se mora priznati, da g. Zupan ml. napreduje v izdelovanju orgelj.

Iz Zagreba 15. dec. [Izv. dop.] Denes je prišel semkaj iz Gradca znani Rud. Falb, učenjak, ki trdi, da je potres v nekej zvezi z mesecem in ki prorokuje, da bode 16. t. m. t. j. jutri spet potres. Ta mož je kriv, da je mnogo ljudi iz Zagreba bežalo, ker se boje zlasti jutranjega potresa vsled Falbovega prorokovanja. Zato je vlada poklicala Falba samega, naj bi menda, ker je nam bojazljivce zbežal, vsaj s svojo navzočnostjo nas ostale tolažil. Sam novopečeni baron Živković, glavar odseka naše deželne vlade, je pozval Falba in res so nekatere žene (obojege spola) zdaj, ko je Falb tu, tako potolažene, kakor da bi zdaj vsi varni bili pred potresi, baš ker je potresni nemški prorok tukaj v naši sredi. Meni se cela stvar le — smešna zdi. Menim da se bode blamiral Falb in Zagrebčani, ki so ga klicali, se blamirali s Falbom. Da vidimo!

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima denes 17. decembra in, če ne bode denes končal obravnav, tudi jutri zvečer ob 5. uri javno sejo. Na vrsto pride več proračunov, več nameščenj v mestnih službah; dalje poročilo o zidanji mestne klavnice, in koncem predlog nekaterih (nemških) odbornikov, naj se g. Kalteneggerju podeli častno meščanstvo.

— (Medvodska stvar pred deželno sodnijo.) Zaradi hudodelstva javne posilnosti po § 99 k. z. obsojen je bil včeraj pred ljubljansko deželno sodnijo, 18 let stari kmetski fante Anton Košenina na eno leto teške uječe, ker je 18. julija t. l. v gostilnici pri Jamniku v Svetji pri Medvodah udom ljubljanskega „lieder-taflerskega“ društva pretel z besedami proti nekim kmetom govorenimi in je (18letni dečko) zvečer na potu od mostu do železniške postaje v Medvodah šest lieder-taflerskih gospodov, ki so šli na železnico, napadel in lahko ranil. Obširnejši popis te zanimive obravnave priobčimo prihodnjič. Iz nje se bode videlo, koliko lažnjivega krika je ob svojem času naša uradna „Laibacher Ztg.“ naredila bila zoper Medvodske in slovenske kmete sploh in zoper narodno stranko in kako lažnjivo je bilo v tej aferi vse poročanje našega nemško-liberalnega novinarstva.

— (Razpisi učiteljskih služb.) V šolskem okraji kamniškem: Na enorazrednej ljudske šoli v Vodica je učiteljska služba z letno plačo 450 gld. in prostim stanovanjem izpraznjena. Prošnje do 4. jan. 1881 c. kr. okr. šol. svetu v Kamniku.

— (Premembe pri učiteljstvu.) Gdč. Marija Schuller, spraš. učiteljska kand, dosihmal pri mestnej dekliškej šoli, v Šmarje na Štajersko.

— (Za cerkveno glasbo.) Na željo, uže mnogokrat izrečeno, hoče tiskar R. Milic v Ljubljani izdati orgljavcem in vodjem cerkvene glasbe jako potrebno knjigo: „Nauk o harmoniji in generalbasu, o modulaciji, kontrapunktu, imitaciji, kanonu in fugi“, sestavil Anton Foerster. Da bi cena knjigi ne prišla previsoka, prosimo uljudno naj bi p. n. gg. naročniki blagovolili po dopisnici oglašiti se pri R. Milcu, tiskarju v Ljubljani, ker le tako se more preračunati število iztisov in cena.

— (Banko „Slavijo“) začeli so, kakor uže vsako leto doslej, letos nekateri listi napadati. Kolikor je „Novicam“ znano, ona na enake napade še nigdar nij odgovarjala, zato

menda tudi sedaj ne bo. Vsaj je pač najboljši odgovor njen pravica, katero daje vsakemu družabniku, da sme kadarkoli mu drago priti v njene pisarne ter pregledati ne le njene knjige, temveč tudi skontrirati blagajnice. Ako razen tega še pristavimo, da je banka v jednajstih letih svojega obstanka, to je, do konca leta 1879. plačala blizo pet milijonov gold. za škode ter svojim članom posodila uže nad dva milijona gold., spoznal bode vsak, komur je do resnice, kaj se ima o taci napadih misliti.

„Novice“.

Razne vesti.

* (Povodenj.) Iz Prage se telegrafira 15. dec. da je na več krajih po Češkem (v Stankovu, Plznu in dr.) vsled deževja povodenj nastala, da so morali ljudje iz preplavljenih hiš bežati.

* (Vihar.) V nedeljo je bil na Dunaji in v okolici tak vihar, da je strehe odkrival in mnogo škode naredil.

* (Strela) je udarila dne 10. t. m. v Hotzenplotzu na Šlezijemskem v cerkveni stolp, streha je zgorela, a spodnji stolp in celo zvonove so gasilci oteli.

* (Popis ljudi v Nemčiji) je uže letos dovršen. V nemškej državi je po tem štetju okolo 45 milijonov ljudi. Natančno štetje še nij.

* (Nemška reklama.) Nek berlinsk mesar je hvalil svoje klobase na poseben način. Napisal je na plakatih: „Meine Würste sind unter den Würsten, was Fürst Bismark unter den Fürsten“. Policija berlinska pa mu je ta napis v prepoved dejala.

Poslano.

Odprto pismo,

visokemu c. kr. namestništvu v Trstu.

Občinskega reda za Istro § 25 se glasi: „Ud županstva, odbornik ali zastopnik, izgubi svojo službo, kadar se prigodi ali zve kaj tacega, zavoljo česar bi uže iz prvega ne bil mogel izvoljen biti. Ako ud županstva, odbornik ali zastopnik pride v preiskavo zavolj kakega, v § 3 in 11 reda za volitve v občinah imenovanega, kaznjivega dejanja ali če se nad njegovim premoženjem konkurs ali kant razglasi ali pa poravnanje z upniki začne, ne sme opravljati svoje službe, dokler kazenska pravda teče ali dokler se konkurs ali poravnanje razpravlja.“

Jaz Štefan Šiškovič sem dokazal, da je g. Gašpar Kastelic v kriminalnej preiskavi zaradi meni izneverjenih preko 400 gl. in dokazem mu ta čin tudi pred porotniki.

Očital sem to g. Kastelcu dne 4. novembra t. l. o priliki volitve novega županstva v Materiji pred navzočnim gosp. c. k. komisarjem in pred celim zborom, z namenom, da bi g. c. kr. komisar zabranil, na podlagi gori naglašene paragrafa, g. Kastelcu izvrševanje svoje službe kot odbornik in z namenom, da, kot od odborništva izključen, bi ne mogel biti voljen za župana — po katerej časti je tako hrepenel in katero čast je tako nezasluženo in na tako čudni način dosegel.

Ker gospod c. kr. komisar me je z nekim meni nerazumljivim brbljanjem odpravil in g. Kastelca pustil voliti kljub § 25 o. r., sem napovedal pritožbo, katerej so tudi drugi odborniki manjšine pristopili.

Ono pritožbo sem rekomandirano poslal po pošti gospodu c. kr. namestniku dne 9. nov. t. l. ter sem preprčan, da jo je prejel.

Ampak g. Kastelic je bil za župana izbran dne 4. nov. t. t. in je še vedno župan v Materiji — kljubu kriminalne preiskave zaradi meni izneverjenih preko 400 gold. in kljub § 25 obč. reda!

Dovoljujem si tedaj javno, prav ponižno vprašanje:

Misli ali ne misli visoko c. kr. namestništvo v Trstu v tej zadevi po postavi kreniti in postaviti za vse jednako izvršiti?

Materija dne 9. decembra 1880.

Štefan Šiškovič.

Pri Slonu: Bruck iz Oplotnika. — Sonner-
schein iz Gradea. — Križ iz Čubra.

Pri Malici: Tetzner, Walter iz Dunaja. —
Miller iz Gradea. — Pogačnik iz Cerknice. — Nosan
iz Kamnika. — Motejlek, Hlavranka, Presburger,
Kahn iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Piusi, Blason iz
Vidma. — Beweis iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 15. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 42 kr. — rež 6 gld.
50 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 2 gld. 92
kr.; — ajda 5 gld. 34 kr.; — prosa 4 gld. 87 kr.
— kornuza 6 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov
2 gld. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla
kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 72 kr.; — špet
frišen — gld. 58 kr.; — špet povojen — gld. 66 kr.
— jajce po 2 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine
kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjak
meso 44 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 40 kr.
— slame 1 gld. 69 kr.; — drva trda 4 kv. metrov
6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Gostilnarjem!

Lepa in frišana

na debelo in drobno prodajejo se prav
po ceni

pri Kožarji
v Krakovem št. 8.

Tu se kupujejo tudi zajčje kože
in od druge divjačine. (519—19)

F. Hlavka.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse
bolezni v želodeci

in nepresežno zoper ne-
slast do jedi, slabi
želodec, smrdečo
sapo, napihnjenje,
kislota podiranje, šol-
panje, katar v že-
lodci, zgago, da se
ne nareja pesek in
pšeno in slez, zoper
zlatenico, gnjus in
bljuvanje, da glava
ne boli (če izvira bo-
lečina iz želodca), zoper
krč v želodci, pre-
obloženje želodca z
jedjo ali pijačo,
drve, zoper boleznj na vranici, jetrah in
zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane
35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: le-
karna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti;
lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem
trgu; lekarna Julij pl. Trnkóczy, na mest-
nem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom.
Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Giron-
coli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Gu-
glielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času
naš izdelek posnemlje in ponareja, zato pro-
simo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih
zaloga in pazi naj se osobito na ta znamenja:
Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo
imeti v sklenici vtisneno besedo: Echte Maria-
zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apo-
theker, sklenica mora biti zapečaten z našim
originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na
zaviti, na katerem je podoba Marijinceljske
matere božje, mora biti poleg te podobe utis-
neno sodnijsko spravljeno varstveno zna-
menje in zavoj mora biti zapečaten z našim
varstvenim znamenjem. Izdelki podob-
nega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov
istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in
prosimo, naj se nam taki slučajji takoj nazna-
nijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci
in prodajalci. (362—29)

Razglas.

Po ukazu ministerstva za notranje zadeve
dné 6. avgusta 1880, drž. zak. št. 103, ima se
začetkom leta 1881 ljudsko števljenje na pod-
lagi stanja dné 31. decembra 1880 vršiti, in je
po §§ 19 in 23 postave o številjenju ljudstva
dné 29. marca 1869, drž. zak. št. 67, vsak na-
jemnik stanovašišča in sploh vsak glavar dru-
žine dolžan, za domače moške osebe, ki v nje
govem stanovanju prebivajo in so v letih od
leta 1861 vključljivo do leta 1871 rojene,
nekolikovani in brezplačni izpis iz rojstvenih
knjig ali pa potrjeni prepis rojstvenega lista
pripravljen imeti.

Vsak najemnik stanovašišča (oziroma vsak
glavar družine) v čegar stanovanju prebivajo
take osebe, je tedaj dolžan, če uže néma po-
trjenega prepisa dotičnega rojstvenega lista,
najdalje do konca tekočega leta potrebne iz-
piske iz rojstvenih knjig preskrbeti si in se
torej brez pomudé do dotične župnije, pri ka-
terej je krst, oziroma rojstvo vpisano za po-

delenje pri ljudskem številjenju potrebnega iz-
piska obrniti.

Ob enem se prebivalstvo ljubljansko opo-
zori, da se z izkazi, ki bodo pri izpolnjenju ozna-
nilnih listkov potrebni, kakor so: krstni in po-
ročni listki, domovnine, službodajna pisma, obrt-
niške izkaznice itd., preskrbi, pri čemur se
opomni, da mesto domovnine tudi delavske in
poselske knjižice služijo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 4. decembra 1880.

Župan: Laschan.

Dunajska borza 16. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih . . .	72 gld.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	70	"
Zlata rente . . .	87	55	"
1860 drž. posejilo . . .	131	25	"
Akcije narodne banke . . .	825	—	"
Kreditne akcije . . .	256	—	"
London . . .	117	80	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	37	"
C. kr. cekini . . .	5	59	"
Državne marke . . .	58	20	"

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico
prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se
je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za
ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako
zovane **žepne ure** so najboljše ure cellega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebr-
nega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled**
neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade ehko na
11a, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s
katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in
delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so
natanko repasirane, ter garantuemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevze-
mamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj
vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere
se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi
okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno
regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično
pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more
od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom
itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le
gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr)
od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15
rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za tre-
notke in kristalnim ploščnatim steklom, natan-
čno repasirane; preje jeden komad gl. 21,
zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-
uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebr-
nega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom,
tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico,
medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden ko-
mad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro
od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denar-
nega urada, tekoče na 15 rubinih, elektro-
galvanično pozlačene, da jih ne more nobeden
strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti;
fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh
ur stal je preje jeden komad gl. 27,
zdaj pa le gl. 13.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir
žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odo-
brenega od c. k. denarnega urada, pod naj-
strožjim jamstvom na trenotek repasirane, s ko-
lesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem,
tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati.
Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata
double urna verižica, medaljon, baržunasti etui
in ključ; vsaka taka ura stala je preje
35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega
zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega
zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl.
zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane,
dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje
gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v
fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, na-
vijajo se vsakih osem dni, fino na trenotek re-
gulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura
po minotih 20 letih še dvakrat več vredna, naj
bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako
uro soba olepša. Te ure stale so preje
gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za
smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi
mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(593—2)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.